

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-СТОРИНОК СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТІВ

Статтю присвячено виявленню та опису функціональних особливостей англомовних електронних наукових текстів персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів. Прیدілено увагу особливостям функціонування констатації, тверджень та припущень в електронних текстах досліджуваного типу.

Бурхливий розвиток засобів та видів комунікації на рубежі ХХ та ХХІ ст., поява комп'ютерного середовища – Всесвітньої мережі Інтернет – викликали появу нових засобів спілкування та інформації. Одним з найпопулярніших та найзручніших у користуванні інформаційних засобів є вебсайт (web site) Всесвітньої павутини (World Wide Web – WWW). Кожний з таких вебсайтів має так звану персональну сторінку (home page). На таких персональних Інтернет-сторінках з'явився і набув величезного поширення новий різновид писемного тексту – електронний текст.

Електронний текст як новий текстовий об'єкт підлягає глибокому лінгвістичному дослідженню. Як наслідок дедалі частіше з'являються праці, в яких досліджуються Інтернет-дискурс, а також тексти, за допомогою яких здійснюється збирання, аналіз, зберігання та передавання інформації в сучасних засобах масової комунікації, зокрема у Всесвітній мережі Інтернет [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9].

Сучасні лінгвісти, створюючи власні Інтернет-сторінки і вміщуючи на них електронні тексти, передають певну наукову інформацію, що сприяє її подальшому поширенню серед своїх колег. Поширення наукової інформації у Всесвітній мережі Інтернет, що є найсучаснішим засобом масової комунікації, відбувається за допомогою як власне англомовних електронних наукових текстів, так і англомовних електронних текстів анотацій наукових текстів. Такі англомовні електронні тексти, розташовуючись на персональних Інтернет-сторінках сучасних лінгвістів, належать до електронних текстів наукового блоку Інтернет-сторінок досліджуваного типу.

Серед електронних текстів наукового блоку персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів у цій статті ми аналізуватимемо лише власне англомовні електронні наукові тексти.

За мету у статті поставлено завдання виявити та описати функціональні особливості електронних текстів досліджуваного типу.

Аналіз персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів показав, що велику питому вагу англомовних електронних текстів наукового блоку, розташованих на цих Інтернет-сторінках, складають саме власне електронні наукові тексти. Такі тексти містять у собі констатацію певних наукових фактів.

Констатації в цілому існують для того, щоб передати адресатові встановлені знання з того чи іншого питання науки. Істинність таких знань зазвичай визнана всіма. Саме тому констатації, що передають знання такого виду, наділяються певною фактологічною силою впливу [10: 80]

Передавання в англомовних електронних наукових текстах персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів, загальнознаності наукових відомостей відбувається у мовному плані за допомогою таких виразів: **... is (are) well known; there is (are) the well-known fact(s) that...; increasingly known as...; ...has long been known to be...; it has been known for many years that...; is (are) known to show...; ... is (are) (not) thought to have taken place;...is(are) considered...; one of the widely accepted conclusions is that...** (*The genitive we are discounting here since, as it is well known, exists almost nowhere in the dialects or in the colloquial forms of the language closest to the dialects (http://www.siu.edu/cwis/departments/cola/ling/glen_hpg/dative.html); The merging of cases is not thought to have taken place independently in America (http://www.siu.edu/cwis/departments/cola/ling/glen_hpg/dative.html); It was somewhat surprising to me to find that the "subjectivity" characteristic of middle class speakers is considered a positive quality by therapeutically oriented writers, and people who do not report their emotions in narratives of bereavement, for example, are considered to be suffering from an impairment of normal and desirable abilities (<http://www.ling.upenn.edu/~wlabov/sfs.html>)).*

На базі проаналізованих англомовних електронних наукових текстів персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів робимо висновок про те, що констатації, які містяться в таких електронних текстах, апелюють до інтелекту адресата-спеціаліста.

Констатації є найхарактернішими для такої структурно-композиційної ланки англомовних електронних наукових текстів персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів як вступ.

Розглянемо уривок з англомовного електронного тексту наукового блоку персональної Інтернет-сторінки професора Каліфорнійського університету Джеффри Елмена (<http://crl.ucsd.edu/~elman/Papers/dynamics/dynamics.html>).

Language as a dynamical system

Introduction

Despite considerable diversity among theories about how humans process language, there are a number of fundamental assumptions which are shared by most such theories. This consensus extends to the very basic question about what counts as a cognitive process. So although many cognitive scientists are fond of referring to the brain as a

'mental organ' (e.g., Chomsky, 1975) – implying a similarity to other organs such as the liver or kidneys--it is also assumed that the brain is an organ with special properties which set it apart. Brains 'carry out computation' (it is argued); they 'entertain propositions'; and they 'support representations'. Brains may be organs, but they are very different than the other organs found in the body.

Obviously, there are substantial differences between brains and kidneys, just as there are between kidneys and hearts and the skin. It would be silly to minimize these differences. On the other hand, a cautionary note is also in order. The domains over which the various organs operate are quite different, but their common biological substrate is quite similar. The brain is indeed quite remarkable, and does some things which are very similar to human-made symbol processors; but there are also profound differences between the brain and digital symbol processors, and attempts to ignore these on grounds of simplification or abstraction run the risk of fundamentally misunderstanding the nature of neural computation (Churchland & Sejnowski, 1992). In a larger sense, I raise the more general warning that (as Ed Hutchins has suggested) "cognition may not be what we think it is". Among other things, I will suggest in this chapter that language (and cognition in general) may be more usefully understood as the behavior of a dynamical system. I believe this is a view which both acknowledges the similarity of the brain to other bodily organs and respects the evolutionary history of the nervous system, while also acknowledging the very remarkable properties possessed by the brain...

The remainder of this chapter is organized as follows. In order to make clear how the dynamical approach (instantiated concretely here as a connectionist network) differs from the standard approach, I begin by summarizing some of the central characteristics of the traditional approach to language processing. Then I shall describe a connectionist model which embodies different operating principles from the classical approach to symbolic computation. The results of several simulations using that architecture are presented and discussed. Finally, I will discuss some of the results which may be yielded by this perspective.

Як бачимо, наведений уривок з англomовного електронного тексту наукового блоку є вступом до наукової статті, написаної Джеффри Елменом. Відзначимо, що аналізований уривок містить у собі ряд констатацій. Зокрема, автор підкреслює факт наявності певної кількості фундаментальних припущень, що визнаються більшістю різноманітних теорій, які досліджують проблему визначення того, як людина створює мову. Далі виділяється основне питання, вирішенням якого займаються зазначені теорії, а саме: що вважається когнітивним процесом. Пропонуються також і різноманітні підходи, що існують у когнітивній лінгвістиці, до визначення ролі мозку як людського органа. Підкреслюється відмінність мозку від інших органів людини. Окрім того, відзначаються як схожість, так і відмінність людського мозку та цифрових символічних процесорів. Далі автор зауважує, що мова (і когніція в цілому) можуть розумітися як поведінка динамічної системи. Наприкінці вступу до своєї статті автор пропонує програму власних дій, які є необхідними для вирішення поставлених у науковій статті проблем і задач. Є також і зазначення як уже наявних, так і потенційних результатів, що можуть бути отримані в ході дослідження.

Таким чином, за допомогою констатацій передається інформація про методи, що використовуються, та про конкретні результати дослідження, відображаються різноманітні підходи до вирішення певних наукових проблем, висвітлюється проблематика досліджуваної теми тощо [10: 80].

Специфіку англomовних електронних наукових текстів персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів складають твердження та припущення. Наявність тверджень та припущень в аналізованих англomовних електронних текстах пояснюється тим фактом, що твердження та припущення відображають особливості наукового пізнання та наукового мислення.

Розглянемо, яким чином представлені припущення в англomовних електронних наукових текстах персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів. Для цього, як приклад, наведемо уривок з електронного тексту наукового блоку персональної Інтернет-сторінки доцента Рочестерського університету Дженніфер Арнолд (<http://www.cis.upenn.edu/~jarnold/diss/chapter3.html>):

*The hypothesis that I investigated with the corpus analysis was that both subjects and the focus of clefts signal that there is a high likelihood that their referents will be mentioned again in the subsequent discourse. That is, both constructions may be pointers to the topic of the **following** utterance. In a "normal", nonclefted utterance, the best bet for the topic of the following utterance is the topic of the current one, since speakers usually talk about the same thing for extended periods of time. On the other hand, a clefted utterance is a marked construction that the speaker may employ to indicate that the topic will shift to the referent of the focus. This hypothesis is consistent with Sgall et al.'s proposal (1986:58) that the focus of one utterance is related to the topic of the next. If this is the case, I expected that after nonclefted utterances, speakers would refer to the referent of the subject more often than to other elements in the utterance, but that after clefted utterances, speakers would refer more often to the focus of the cleft.*

To investigate this hypothesis I conducted a corpus analysis, using the Aligned-Hansard Corpus from 1986. The Aligned-Hansard corpus is a collection of transcripts from the Canadian Parliament, so the discourse it represents is natural and communicative, albeit formal. The discourse is spoken, although one might imagine that the speakers may have had prepared notes at their disposal. However, the transcripts are doubtlessly edited, as they contain no disfluencies or partial sentences, and some segments may be translated from French.

3.3.1. Method

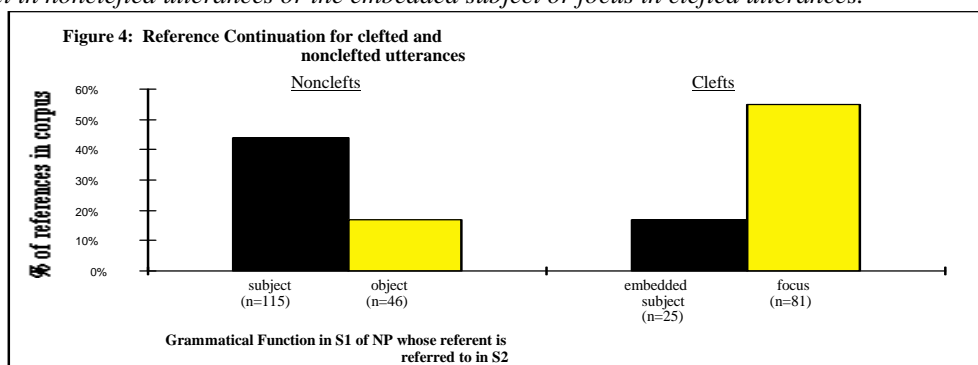
I analyzed the 1986 Aligned-Hansard corpus by extracting two types of utterances: *wh*-clefts (also sometimes called "pseudo-clefts") and nonclefted sentences. To find *wh*-clefts I searched for "What" (with a capital W) that was not followed by a question-mark. I only considered those utterances that clefted the object or object-of-PP, because I was interested in the comparison between the embedded subject and the focused NP. I also discarded cases where there was no following utterance, or where the following utterance belonged to another speaker. This method yielded 146 total examples of *wh*-clefts. The comparison set of data was a random sample of non-clefted sentences, which I assembled by opening each file from 1986, scrolling down three pages, and taking the utterance where my cursor landed. In this set I excluded questions, sentences with dummy subjects or nonreferential subjects (like the generic "one"), and cases where there was no following sentence by the same speaker. This method resulted in 263 examples.

Як бачимо, наведений уривок з електронного тексту містить у собі як висловлену науковцем-лінгвістом гіпотезу, так і опис методів, якими він користувався для підтвердження чи спростовування цієї гіпотези. Таким чином, цей уривок з електронного тексту свідчить про те, що "за допомогою припущень здійснюється висловлення гіпотез, активізується робота думки адресанта і адресата; роздум адресата ведеться у певному напрямку" [10: 81].

Натомість представленість тверджень в англійських електронних наукових текстах персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів можна також простежити, наприклад, і в такому уривку з англійського електронного тексту наукового блоку персональної Інтернет-сторінки доцента Рочестерського університету Дженніфер Арнолд (<http://www.cis.upenn.edu/~jarnold/diss/chapter3.html>):

3.3.2. Results

The Reference Continuation patterns for Clefts and Nonclefts are presented in Figure 4, illustrating that the most frequent type of continuation for nonclefted utterances is with reference to the subject-referent, but for clefted utterances it is with reference to the focus-referent. The percentages of each bar do not add up to 100%, because they were calculated out of all references in each category. However, here I am only showing references to the subject or object in nonclefted utterances or the embedded subject or focus in clefted utterances.

This figure shows that *wh*-clefted and nonclefted utterances are associated with quite different patterns in discourse. For nonclefted utterances, the subject-referent (usually the first-mentioned referent) has a much higher probability of being mentioned in the following clause than any other referent, whereas for clefted utterances, it is the focus-referent (usually not the first-mentioned referent) that has the highest probability of being mentioned in the following clause. The corpus analysis thus parallels the experiment in showing a similarity between the categories subject and focus.

У наведеному уривку з електронного тексту подано результати експерименту, проведеного Дженніфер Арнолд для перевірки висловленої у дослідженні гіпотези. Як бачимо, цей уривок з електронного тексту, який містить у собі ряд тверджень, є свідченням того, що "твердження несуть у собі докази істинності висловлених гіпотез та тез" [10: 81].

Отже, твердження та припущення спрямовуються на реалізацію задач інформування та впливу на адресата. Сила задачі впливу на адресата полягає в тому, наскільки доказовими є аргументи, що наводяться автором, наскільки логічно, зрозуміло та чітко викладено зміст повідомлення [10: 81].

Зауважимо, що констатації, твердження та припущення, які містяться у власне англійських електронних наукових текстах персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів, відіграють важливу роль у функціонуванні таких електронних текстів. Адже у процесі створення власне англійських електронних наукових текстів передавання наукової інформації відбувається саме за допомогою констатацій, тверджень та припущень, які здійснюють вплив на адресата.

Кажучи про перспективи подальших розвідок у дослідженні функціональних особливостей англійських електронних текстів наукового блоку персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів, ми вважаємо за доцільне зосередити увагу на особливостях функціонування англійських електронних текстів аотацій наукових текстів, які, поряд із власне англійськими електронними науковими текстами, належать до англійських електронних текстів наукового блоку персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрова О.В. Когнитивно-прагматические особенности построения дискурса в средствах массовой информации // Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования. – Рязань: Рязанский гос. пед. ун-т. – 2002. – С. 80–83.
2. Дедова О.В. Графическая неоднородность как категория гипертекста // Вестник Московского университета. Серия 9: Филология. – 2002. – № 6. – С. 91–103.
3. Коломієць Н.В. Особливості комунікації в Інтернеті // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: Видавничий центр КДЛУ. – 2002. – Вип. 8. – С. 150–156.
4. Лукашенко Н.Г. Испаномовний Інтернет-дискурс // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: Видавничий центр КДЛУ. – 2002. – Вип. 8. – С. 199–201.
5. Ремнева М.Л., Дедова О.В. Об опыте гипертекстового изложения учебных курсов // В пространстве филологии. – Донецк: Юго-Восток. – 2002. – С. 72–89.
6. Туласов И.Н. Гипертекст и словообразовательный словарь // Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования. – Рязань: Рязанский гос. пед. ун-т. – 2002. – С. 114–118.
7. Шевелев В.М. Русскоязычный компьютерный дискурс в лингвистическом и социокультурном контекстах // Вісник Харківського університету. Серія Філологія. – 2002. – № 538, Вип. 34: Актуальні питання сучасної філології. – С. 45–50.
8. Дедова О.В. О гипертекстах: "книжных" и электронных // Вестник Московского университета. Серия 9: Филология. – 2003. – № 3. – С. 106–120.
9. Тютенко А.А., Прокопчук К.А. Текст в компьютере и "компьютерный" текст // Вісник Харківського національного університету. – Харків: Константа. – 2003. – № 586: Лінгвістичні й дидактичні проблеми іншомовної комунікації. – С. 50–56.
10. Мутовина М.А. Англоязычная научно-техническая реклама: стилистико-прагматический анализ. – Братск: БГТУ, 2001. – 168 с.

Матеріал надійшов до редакції 1.04.2004 р.

Данилюк С.С. Функциональные особенности англоязычных электронных научных текстов персональных Интернет-страниц современных лингвистов.

Статья посвящена выявлению и описанию соответствующих функциональных особенностей англоязычных электронных научных текстов персональных Интернет-страниц современных лингвистов. Уделено внимание особенностям функционирования констатаций, утверждений и предположений в электронных текстах исследуемого типа.

Danilyuk S.S. Functional Peculiarities of Written in English Electronic Scientific Texts of Modern Linguists Internet Home Pages.

The article deals with defining and describing the corresponding functional peculiarities of English written electronic scientific texts of modern linguists Internet home pages. Attention is paid to the peculiarities of functioning of verifications, affirmations and suppositions in electronic texts of the investigated type.